

Tobaksfritt snus kan ge skador på munslemhinnan

SAMMANFATTAT Tobaksfritt snus kan leda till förändringar i munslemhinnan som är nästan identiska med de skador som orsakas av tobaksinnehållande snus, visar observationer vid specialisttandvårdskliniken i Halmstad.

Godkänd för publicering 21 december 2008

Tony Axell
E-post: Tony.Axell@lthalland.se
Tony.Axell@telia.com
Gunnar Warfvinge
Ulf Zätterström

Sedan 1970-talet har vi undersökt förändringar i munslemhinnan orsakade av snus [1]. En internationellt erkänd klassificering av dessa förändringar publicerades 1976 [2]. Det har setts som nästan självklart att tobaken spelat roll vid uppkomsten av förändringarna. I stället spelar sannolikt andra faktorer in, som till exempel pH och partikelstorlek. Grovt uttryckt skulle man kunna postulera att vad som helst med lämpligt pH och dito partikelstorlek kan ge upphov till förändringar liknande dem som orsakas av snus! Detta understryks av de fynd vi gjort när det gäller tobaksfritt snus och som nedan kortfattat beskrivs, en observation som är den första i sitt slag, nationellt och internationellt.

Under senare år har ett flertal tobaksfria snusprodukter introducerats på den svenska marknaden. En produkt, ONICO (Swedish Match), har uppmärksammats eftersom den tycks orsaka kariesskador på tänder i anslutning till applikationsstället [3]. Vi har som ambition att fortlöpande utvärdera förändringar som är relaterade till dessa och liknande produkters påverkan på munslemhinnan.

Fallstudie av skador i munslemhinnan

En 62-årig man remitterades till vår klinik på grund av skador i munslemhinnan, sannolikt orsakade av tobaksfritt portionsförpackat snus (ONICO, Swedish Match). Snuset var baserat på majsfibrer och hade ett pH som motsvarade det som föreligger i flertalet svenska snusprodukter, det vill säga 8,0. Vatteninnehållet (50 procent) och portionsmaterialet var detsamma som i andra portionsförpackade snusprodukter. Patienten hade använt produkten i ungefär ett halvår och konsumerade en förpackning om 50 g under 2–3 dagar. Han hade dessförinnan använt tobaksinnehållande portionsförpackat snus under 2–3 år. Vid undersökningstillfället registrerades en förändring innanför överläppen som var identisk med den man finner vid bruk av tobaksinnehål-

Figur 1. Slemhinneförändring till vänster innanför överläppen orsakad av tobaksfritt snus.

Figur 2. Snusorsakad förändring på höger sida. Utläkning på vänster sida.

lande snus och av grad 2–3 på en fyrgradig skala (figur 1).

Patienten uppmanades att under en månad skifta applikationsställe från vänster till höger sida. Vid återbesöket efter denna månad förelåg en slemhinneförändring på det nya applikationsstället av nästan identisk natur som den som tidigare registrerats på vänster sida medan den tidigare förändringen helt läkt ut (figur 2).

En biopsi från första undersökningstillfället visade förändringar identiska med dem man vanligtvis finner i förändringar orsakade av tobaksinnehållande snus.

Den nu undersökta tobaksfria snusprodukten ger således upphov till förändringar som i stort sett är identiska med dem som orsakas av tobaksinnehållande snusprodukter.

REFERENSER

1. Andersson G. Snuff-induced changes associated with the use of loose and portion-bag-packed Swedish moist snuff. A clinical, histological and follow-up study. Thesis. Swed Dent J, Suppl 75, 1991.
2. Axell T, Mörnstad H, Sundström B. The relation of the clinical picture to the histopathology of snuff dipper's lesions in a Swedish population. J Oral Pathol 1976; 5: 229–36.
3. Hansson BÖ, Koch G, Törn-gren M. Kan tobaksfritt snus orsaka karies? Tandläkartidningen 2008; 100: 64–5.
4. Roosaar A. Oral mucosal lesions, tobacco use and the long-term outcome in a Swedish population. Thesis. Karolinska Institutet, Stockholm, 2006.

